

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در ارتباط با

طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران

جلسات ۱۳۸۹/۳/۱۲

دفتر امور حقوقی و قوانین

۳	الف) راهنما
۴	ب) نمایه اول
۴	ج) نمایه دوم
۶	د) آمار
۷	۱-مقدمه
۷	۲-مذاکرات شورای نگهبان پیرامون طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران مصوب مجلس شورای اسلامی (مرحله اول).۷
۸	۲-۲- ماده ۳
۱۰	۲-۳- ماده ۴
۱۰	۲-۴- بند های (۱) و (۲) ماده ۴
۱۱	۲-۵- بند (۴) ماده ۴
۱۱	۲-۶- ماده ۵
۱۲	۲-۷- تبصره ماده ۵
۱۲	۲-۸- ماده ۶
۱۳	۲-۹- ماده ۷
۱۳	۲-۱۰- تبصره ماده ۷
۱۳	۲-۱۱- ماده ۹
۱۴	۲-۱۲- تبصره بند (۲) ماده ۹
۱۵	۲-۱۳- تبصره بند (۳) ماده ۹
۱۵	۲-۱۴- بند ۵ ماده ۹
۱۶	۲-۱۵- بند ۶ ماده ۹
۱۶	۲-۱۶- بند ۷ ماده ۹
۱۷	۲-۱۷- بند ۸ ماده ۹
۱۷	۲-۱۸- بند ۱۲ ماده ۹
۱۸	۲-۱۹- بند ۱۳ ماده ۹
۱۸	۲-۲۰- بند ۲۱ ماده ۹

- ۲۱-۲- بند ۲۴ ماده ۹..... ۱۹
- ۲۲-۲- بند (۲۶) و (۲۷) ماده ۹..... ۱۹
- ۲۳-۲- مواد ۲۰ و ۲۳..... ۱۹

الف) راهنما

نظرات استدلالی شورای نگهبان تلخیص استدلالات اعضای محترم شورای نگهبان در مورد تایید یا رد لوایح، طرح ها، اساسنامه، و... می باشد. شیوه تدوین این نظرات بدین گونه است که ابتدا ماده یا بندی که اعضای شورای نگهبان در مورد آن اظهار نظر نموده اند، می شود و در ذیل آن نیز تلخیص مفید و کامل از استدلالات اعضا بیان شده است. در مجموع می توان نظرات اعضای شورای نگهبان را در چهار گروه دسته بندی کرد: اول نظراتی که مبتنی بر مغایر بودن بند یا ماده مورد نظر، با شرع و قانون اساسی است. دوم نظراتی که مبتنی بر عدم مغایرت می باشند که عموماً این نظرات به دنبال استدلالات مغایرت مورد بحث واقع می شوند. سوم استدلالاتی است که اعضا شورا در مورد مبهم بودن موضوع مورد نظر بیان می کنند و چهارمین گروه نیز استدلالاتی است که در مقابل گروه سوم بیان می شوند و مبتنی بر عدم ابهام هستند. این دسته بندی در چهار گروه دیدگاه مغایرت، دیدگاه عدم مغایرت، دیدگاه ابهام و دیدگاه عدم ابهام در ذیل هر ماده یا بند آورده شده است و در پایان هر ماده یا بند نیز نظر نهایی شورای نگهبان بیان شده است.

برای سهولت رجوع به نظرات استدلالی در ابتدای هر بند یا ماده مورد نظر ب یک "نماد راهنما" به شکل زیر ارائه شده است.

ماده یا بند مورد بحث _____ (قانون اساسی: ۷۵، ۶۰، شرع، ابهام) _____ (۷۵ م، ۶۰ عدم مغایرت، شرع، عدم ابهام)

نماد انتها

نماد وسط

توضیح اینکه نماد وسط بدین معناست که در ذیل این بند یا ماده چه مواردی از قانون اساسی یا شرع و ... مورد بحث واقع شده است و نماد انتها نیز بیانگر نظر نهایی شورای نگهبان در آن مورد است. بدین ترتیب در مثال مذکور معنای نماد راهنما اینگونه می باشد.

"در ماده ۲ اعضای شورای نگهبان در مورد اصول ۷۵ و ۶۰ قانون اساسی، ایراد شرعی و ابهام بحث کرده اند و در نهایت شورای نگهبان ماده مذکور را با اصل ۷۵ مغایرت و با اصل ۶۰ عدم مغایرت را تشخیص داده است و همچنین ایراد شرعی را وارد دانسته است، اما دیدگاه ابهام را پذیرفته است. در مواردی نیز به علت جلوگیری از تکرار (مواردی که نماد وسط و نماد انتها یکسان می باشد) فقط نتیجه نهایی آورده می شود. مانند نماد راهنمای ذیل:

ماده یا بند مورد بحث _____ (قانون اساسی: ۶۰ عدم مغایرت)

این نماد بدین معناست که شورای نگهبان در مورد ماده یا بند مذکور اصل ۶۰ قانون اساسی را بحث کرده اند که نتیجه نهایی آن نیز عدم مغایرت بوده است.

در ابتدای نظرات استدلالی دو نمایه برای مرور اجمالی بر مباحث ارائه شده است نمایه اول به صورت کلی آورده شده است و نمایه دوم با توجه به تفکیک ایرادات شورای نگهبان تنظیم شده است.

ب) نمایه اول

(فهرست اجمالی اشکالات قانون اساسی، شرعی و موارد ابهام)

- ۱-۲- تبصره و بند (و) ماده ۲ (قانون اساسی: ۸۵ م)
- ۲-۲- ماده ۳ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۳-۲- ماده ۴ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۴-۲- بندهای (۱) و (۲) ماده ۴ (قانون اساسی: ۸۵ م)
- ۵-۲- بند (۴) ماده ۴ (قانون اساسی: ۶۰ م)
- ۶-۲- ماده ۵ (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶ م)
- ۷-۲- تبصره ماده ۵ (قانون اساسی: ۷۵ م)
- ۸-۲- ماده ۶ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۹-۲- ماده ۷ (قانون اساسی: ۷۵ عدم مغایرت)
- ۱۰-۲- تبصره ماده ۷ (قانون اساسی: ۱۵۶ عدم مغایرت)
- ۱۱-۲- ماده ۹ (ابهام)
- ۱۲-۲- تبصره بند (۲) ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۱۰ عدم مغایرت)
- ۱۳-۲- تبصره بند (۳) ماده ۹ (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶ م)
- ۱۴-۲- بند ۵ ماده ۹ (ابهام) (عدم ابهام)
- ۱۵-۲- بند ۶ ماده ۹ (ابهام) (عدم ابهام)
- ۱۶-۲- بند ۷ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۵۶ عدم مغایرت)
- ۱۷-۲- بند ۸ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۱۸-۲- بند ۱۲ ماده ۹ (قانون اساسی: ۴۷، ابهام) (م ۴۷)
- ۱۹-۲- بند ۱۳ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۲۰-۲- بند ۲۱ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۲۱-۲- بند ۲۴ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۵ م)
- ۲۲-۲- بند (۲۶) و (۲۷) ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)
- ۲۳-۲- مواد ۲۰ و ۲۳ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)

ج) نمایه دوم

(فهرست تفکیکی اصول مورد بحث، ایرادات شرعی و ابهام)

- ۱- اصل ۸۵ (فصل ششم قانون اساسی: قوه مقننه. موضوع اصل: قائم به شخص بودن سمت نمایندگی)

تبصره و بند (و) ماده ۲ _____ (قانون اساسی: ۸۵ م)

بند های (۱) و (۲) ماده ۴ _____ (قانون اساسی : ۸۵ م)

۲- اصل ۱۷۶ (فصل سیزدهم قانون اساسی موضوع اصل: شورای عالی امنیت ملی)

ماده ۳ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

ماده ۴ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

ماده ۵ _____ (قانون اساسی : ۶۰، ۱۷۶ م)

ماده ۶ _____ (قانون اساسی: ۱۷۶ م)

تبصره بند (۳) ماده ۹ _____ (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶ م)

بند ۸ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

بند ۱۳ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

بند ۲۱ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

بند (۲۶) و (۲۷) ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

مواد ۲۰ و ۲۳ _____ (قانون اساسی : ۱۷۶ م)

۳- اصل ۶۰ (فصل پنجم قانون اساسی: حق مالکیت ملت و قوای ناشی از آن موضوع اصل : اعمال قوه مجریه از طریق رئیس جمهور و وزراء)

بند (۴) ماده ۴ _____ (قانون اساسی: ۶۰ م)

ماده ۵ _____ (قانون اساسی : ۶۰، ۱۷۶ م)

تبصره بند (۳) ماده ۹ _____ (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶ م)

۴- اصل ۷۵ (فصل ششم قانون اساسی: قوه مقننه. موضوع اصل : شرایط قابل قبول بودن طرحها و پیشنهادات راجع به لوایح قانونی)

تبصره ماده ۵ _____ (قانون اساسی: ۷۵ م)

ماده ۷ _____ (قانون اساسی : ۷۵ م)

۵- اصل ۱۵۶ (فصل یازدهم قانون اساسی : قوه قضاییه. موضوع اصل : وظایف قوه قضاییه)

تبصره ماده ۷ _____ (قانون اساسی: ۱۵۶ م)

بند ۷ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۵۶ م)

۶- اصل ۱۱۰ (فصل هشتم قانون اساسی : رهبر یا شورای رهبری. موضوع اصل : وظایف و اختیارات رهبر)

تبصره بند (۲) ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۱۱۰ م)

۷- اصل ۴۷ (فصل چهارم قانون اساسی : اقتصاد و امور مالی. موضوع اصل : مالکیت شخصی)

بند ۱۲ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۴۷، ابهام م)

۸- اصل ۱۵ (فصل دوم قانون اساسی: زبان خط تاریخ و پرچم کشور. موضوع اصل : زبان و خط رسمی مردم ایران)

بند ۲۴ ماده ۹ _____ (قانون اساسی: ۱۵ م)

۹- ابهام

ماده ۹ _____ (ابهام)

بند ۵ ماده ۹ _____ (ابهام) _____ (عدم ابهام)

بند ۶ ماده ۹ _____ (ابهام) _____ (عدم ابهام)

بند ۱۲ ماده ۹ _____ (قانون اساسی : ۴۷، ابهام م) _____ (۴۷ م)

(د) جدول آمار

موضوع بحث	موارد بحث	درصد	موارد مغایريت
اصل ۸۵	۲	۷,۶۹	۲
اصل ۱۷۶	۱۰	۷۶,۹	۱۰
اصل ۶۰	۳	۱۱,۵	۱
اصل ۷۵	۲	۷,۶۹	۱
اصل ۱۵۶	۲	۷,۶۹	۰
اصل ۱۱۰	۱	۳,۸	۰
اصل ۴۷	۱	۳,۸	۱
اصل ۱۵	۱	۳,۸	۱
ابهام	۴	۱۵,۳۸	۱
مجموع	۲۶	۱۰۰	۱۷

طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران

۱- مقدمه

مرزهای خاکی و آبی جمهوری اسلامی ایران بیش از ۷۳۰۰ کیلومتر طول داشته که هر بخش آن از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. مشکل عمده در مرزهای شرقی (به ویژه مرز ایران و افغانستان) قاچاق مواد مخدر، انسان و تردد اشراک و مخلین امنیت می باشد که حل این مساله نیازمند تجهیز حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ کیلومتر از این مرزها به تاسیسات مرزی می باشد. همچنین در مرزهای غرب، شمال غرب و جنوب غرب نیز مسایل امنیتی عدیده‌ای وجود دارد که نیازمند تاسیسات مرزی در حدود ۴۰۰ کیلومتر می باشد.

هرچند در مرزهای شمالی در حال حاضر مشکل خاصی وجود ندارد لیکن تجهیز آن مرزها به وسایل و تجهیزات لازم نیز ضروری است چرا که در دریای خزر نوع و جنس تهدید متمایز از سایر بخش‌های مرزی می باشد که حدود ۷۰۰ کیلومتر مرز دریایی و پهنه دریا نیاز به تجهیزات خاص خود را دارد. با توجه به اینکه نیازمندی‌ها برای انسداد مرزهای آبی متفاوت از مرزهای خشکی می باشد؛ تاسیسات دریایی و تجهیزات رسیدگی‌های انحصاری و نظارتی (مانند یگانهای شناور، تاسیسات بندری و وسایل شناسایی دریایی) برای حدود ۱۸۰۰ کیلومتر مرزهای جنوبی که به طور کامل آبی هستند ضروری می باشد.

دولت با عنایت به فرمایشات مقام معظم رهبری که: «کنترل مرزها در اولویت است، کنترل مواد مخدر باید جدی انجام شود و جلوگیری از وارد شدن تروریست اخلاگر و غیره» مصمم است که به طور جدی اداره مرزها را در اولویت کار انجام دهد. در همین راستا دولت طرح تقویت مرزبانی را به مجلس شورای اسلامی ارایه داد که در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و پس از آن به شورای نگهبان جهت بررسی و اظهار نظر ارسال گردید.

شورای نگهبان نظر خود را مبنی بر اینکه طرح مزبور علاوه بر اشکالات ماهیتی نیاز به اخذ نظر و تدابیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) دارد، طی نامه شماره ۸۸/۳۰/۳۷۵۷۷ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۲ طرح مذکور را به مجلس شورای اسلامی ارجاع نمود. ریاست محترم مجلس شورای اسلامی طی نامه شماره ۱۲۰۸۸ مورخ ۱۳۸۹/۳/۲ موافقت و مطابقت طرح را با تدابیر مقام معظم رهبری اعلام نمود. شورا پس از آن وارد بحث و بررسی شد و بندها و مواد متعددی از طرح را مغایر با اصول قانون اساسی دانست که نظر خود را طی نامه شماره ۸۹/۳۰/۳۸۶۲۷ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ایراد اعاده نمود.

۲- مذاکرات شورای نگهبان پیرامون طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران مصوب مجلس شورای اسلامی (مرحله اول)

۲-۱- تبصره و بند (و) ماده ۲ ————— (قانون اساسی: ۸۵ م)

''تبصره- حریم مرز، ضوابط و چگونگی نظارت ویژه توسط مأمورین مرزی در آن حسب مورد بنا به پیشنهاد شورای تأمین استان یا ناجا و تصویب شورای مرز با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می شود.

و- حریم مرز: محدوده مشخص داخل عمق منطقه مرزی که بنا به ضرورت‌های امنیتی، سیاسی، اجتماعی یا اقتصادی برای تحقق صحیح مأموریت‌های مرزبانی و اعمال کنترل و نظارت ویژه در آن با رعایت مفاد این قانون و سایر قوانین مرتبط تعیین می‌شود."

۲-۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۱-۲ دیدگاه مغایرت

مطابق بند او ماده ۲ حریم مرز دارای دایره وسیعی بوده که بنا به ضرورت‌های امنیتی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی تعیین می‌شود که صلاحیت شورای تامین استان و ناجا در تعیین این حریم مرز، ضوابط و چگونگی نظارت مأمورین مرزی و تصویب شورای مرز نوعی قانونگذاری و تقنین است که مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی از شئون مجلس شورای اسلامی بوده و غیرقابل تفویض به غیر می‌باشد بنابراین مفاد تبصره ماده ۲ ناظر به تقنین و مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد {کعبی ۲}

۲-۱-۲ نظر شورای نگهبان

تعیین حریم مرز در بند (و) ماده (۲) و تبصره آن از امور تقنینی بوده و تعیین آن توسط مرجعی غیر از مجلس شورای اسلامی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۲- ماده ۳ (قانون اساسی: ۱۷۶م)

"ماده ۳- به منظور تدوین و تنظیم سیاست‌های راهبردی توسعه متوازن در حوزه‌های امنیتی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور در امور مرزی و ایجاد روش‌های اجرایی مشترک و هماهنگی کلان بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با مرز و نظارت بر حسن اجراء امور مرزی و تقویت و کنترل مؤثر مرزها، شورای مرز با ترکیب افراد زیر تشکیل می‌گردد:

- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

- معاون اول رئیس قوه قضائیه

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا یکی از معاونان به انتخاب رئیس سازمان

- وزیر کشور

- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

- وزیر اطلاعات

- وزیر امور خارجه یا یکی از معاونان به انتخاب وزیر

- وزیر راه و ترابری یا یکی از معاونان به انتخاب وزیر

- وزیر نیرو

- فرمانده ناجا

- معاون اطلاعات و عملیات ستاد کل نیروهای مسلح

- یکی از معاونان وزارت امور اقتصادی و دارایی که مسئولیت گمرک را برعهده دارد.

- فرمانده مرزبانی (دبیر شورا)

- یک نفر از اعضاء کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس به‌عنوان ناظر.

تبصره ۱- ریاست شورای مرز با رئیس جمهور یا یکی از اعضاء شورای عالی امنیت ملی است که از طرف رئیس جمهور تعیین می‌شود.

تبصره ۲- شورای مرز به تناسب مسؤولیت خود کارگروههایی تخصصی با تعیین ترکیب و شرح وظایف هر یک تشکیل می‌دهد. مصوبات کارگروهها لازم است به تأیید شورای مرز برسد.

تبصره ۳- جلسات شورای مرز هر سه ماه یکبار تشکیل می‌شود. شورای مرز می‌تواند بنا به ضرورت جلسات فوق‌العاده نیز داشته باشد.

تبصره ۴- شورای مرز مجاز است حسب مورد از سایر وزراء و مسؤولان و کارشناسان دستگاههای ذی‌ربط بدون حق رأی جهت شرکت در جلسات دعوت نماید."

۲-۱-۲-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۲-۱- دیدگاه مغایرت

الف) مطابق بند ۱ اصل ۱۷۶ قانون اساسی تعیین سیاست‌های دفاعی و امنیتی کشور در محدوده سیاست‌های کلی تعیین شده از سوی مقام معظم رهبری، برعهده شورای عالی امنیت ملی می‌باشد و این امر نیز قابل واگذاری به هیچ مرجع دیگری نیست. آنچه که در ماده ۳ و بندهای ماده ۴ به عنوان وظایف شورای مرز پیش‌بینی شده است جزو وظایف شورای عالی امنیت ملی است که تفویض آن به شورای مرز مغایر با مفاد اصل ۱۷۶ قانون اساسی است {علیزاده ۶ کعبی ۵ علیزاده ۷}

ب) مطابق بند ۱ اصل ۱۷۶ قانون اساسی تعیین سیاست‌های کلی نظام جزء وظایف رهبری است اما تعیین سیاست‌های پایین‌تر از سیاست‌های کلی مانند سیاست‌های دفاعی- امنیتی موضوع بند ۱ اصل ۱۷۶ برعهده شورای عالی امنیت ملی بوده که این سیاست‌های دفاعی مطلق بوده و اعم از سیاست‌های راهبردی و غیرراهبردی است. {علیزاده ۷}

ج) مطابق ذیل اصل ۱۷۶ قانون اساسی، شورای عالی امنیت ملی می‌تواند به تناسب وظایف خود شوراهای فرعی تشکیل دهد که تعیین حدود اختیارات و وظایف و تشکیلات آن باید به تصویب شورای عالی برسد بنابراین تصویب ایجاد و نوع تشکیلات فرعی از سوی مجلس شورای اسلامی در حوزه سیاست‌های دفاعی- امنیتی بدون تصویب شورای عالی امنیت ملی، مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی است. {کعبی ۸}

۲-۱-۲-۲- دیدگاه عدم مغایرت

الف) تعیین سیاست‌های کلی نظام (در حوزه دفاعی - امنیتی) برعهده شورای عالی امنیت ملی است. برای اجرایی شدن آنها یک سیاست‌های واسطی میان سیاست‌های کلی و قوانین اجرایی نیاز است که سیاست‌های راهبردی نامیده می‌شوند این ماده تدوین و تنظیم سیاست‌های راهبردی - و نه سیاست‌های کلی - را برعهده شورای مرز قرار داده است. {یزدی ۵}

ب) وظایف شورای مرز مطابق ماده ۴ طرح تقویت مرزبانی که در ارتباط با سیاستگذاری، تعیین خط‌مشی و اتخاذ تدابیر مربوط به توسعه مناطق مرزی، همکاری‌های مشترک با کشورهای همسایه و اعمال مدیریت و نظارت در مناطق مرزی می‌باشد باید مطابق قوانین و مقررات انجام پذیرد. این وظایف کلی نیستند بلکه مربوط به مقام اجرا و تصمیم‌گیری برای اجرای صحیح سیاست‌های کلی و مرحله‌ای پایین‌تر از سیاست‌های کلی هستند لذا مغایرتی با اصل ۱۷۶ قانون اساسی ندارد {مومن ۶}

۲-۲-۲- نظر شورای نگهبان

تشکیل شورای مرز موضوع ماده (۳) با توجه به وظائف و اختیارات مذکور در این مصوبه از شوراهای مقرر در اصل ۱۷۶ بوده و همچنین تصویب تشکیلات آن توسط مجلس شورای اسلامی با توجه به ذیل اصل مرقوم، مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۳-۴- ماده ۴ (قانون اساسی : ۱۷۶م)

"ماده ۴- وظایف شورای مرز عبارت است از:

- ۱- سیاستگذاری و تعیین خط مشی و اتخاذ تدابیر لازم در امور مربوط به توسعه مناطق مرزی و امنیت مرزها.
- ۲- سیاستگذاری و تعیین خط مشی همکاریهای مشترک مرزی با کشورهای همسایه.
- ۳- هماهنگی و نظارت بر حسن جریان امور و تعیین حدود همکاری هر یک از دستگاههای مرتبط با مرز با توجه به وظایف قانونی آنها.
- ۴- اعمال مدیریت و ایجاد هماهنگی و نظارت بر دستگاههای اجرائی در مرزها و مبادی ورودی و خروجی (پایانه‌های مرزی) به منظور انجام وظایف محوله در حدود قوانین و مقررات."

۲-۳-۱- نظرات استدلالی

۲-۳-۱-۱- دیدگاه مغایرت

آنچه که در ماده ۴ به عنوان وظایف شورای مرز (اعم از سیاست گذاری، تعیین خط مشی و اعمال مدیریت و نظارت) بیان شده است دقیقاً همان وظایف و اختیارات شورای عالی امنیت ملی مصرح در اصل ۱۷۶ قانون اساسی می‌باشد که اعمال این وظایف توسط شورای مرز مغایر با اصل مذکور می‌باشد. {کعبی ۸ علیزاده ۷}

۲-۳-۲- نظر شورای نگهبان

ماده ۴ مبنی بر اشکال ماده ۳ ایراد دارد.

۲-۴-۲- بند های (۱) و (۲) ماده ۴ (قانون اساسی : ۸۵م)

بندهای (۱) و (۲) ماده ۴:

- ۱- سیاستگذاری و تعیین خط مشی و اتخاذ تدابیر لازم در امور مربوط به توسعه مناطق مرزی و امنیت مرزها.
- ۲- سیاستگذاری و تعیین خط مشی همکاریهای مشترک مرزی با کشورهای همسایه."

۲-۴-۱- نظرات استدلالی

۲-۴-۱-۱- دیدگاه مغایرت

سیاست گذاری موضوع بندهای ۱ و ۲ ماده ۴ اطلاق داشته و شامل حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و... نیز خواهد بود این امر تقنین و قانونگذاری بوده که از وظایف مجلس شورای اسلامی است و قابل تفویض به شورای مرز نیست به همین علت مفاد بندهای مذکور مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است. {مدرسی ۱۰}

۲-۴-۲- نظر شورای نگهبان

امور مذکور در (۱) و (۲) ماده (۴)، از امور تقنینی بوده و تعیین آن توسط مرجعی غیر از مجلس شورای اسلامی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۵-۲- بند (۴) ماده ۴ (قانون اساسی: ۶۰م)

"۴- اعمال مدیریت و ایجاد هماهنگی و نظارت بر دستگاههای اجرائی در مرزها و مبادی ورودی و خروجی (پایانههای مرزی) به منظور انجام وظایف محوله در حدود قوانین و مقررات"

۲-۵-۱- نظرات استدلالی

۲-۵-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) وظیفه اعمال مدیریت و ایجاد هماهنگی و نظارت بر دستگاههای اجرائی در مرزها مذکور در بند ۴ ماده ۴ از امور اجرائی بوده که مطابق اصل ۶۰ قانون اساسی از اعمال قوه مجریه و از طریق رییس جمهور و وزرا می‌باشد. بنابراین پذیرش این اختیارات برای شورای مرز خلاف اصل مذکور می‌باشد {علیزاده ۱۰ الهام ۱۱}

۲-۵-۲- نظر شورای نگهبان

بند (۴) ماده (۴)، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۶-۲- ماده ۵ (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶) (۱۷۶م)

"ماده ۵- اجراء طرحهای کلان عمرانی، کشاورزی یا اقتصادی در مرز و حریم آن توسط دستگاهها و نهادهای ذی‌ربط پس از موافقت شورای تأمین استان و تصویب در شورای مرز ممکن است.

تبصره- هرگونه دخل و تصرف در اراضی و املاک مردم ساکن روستاهای مرزی با رعایت قانون و احقاق حقوق مالکیت آنها صورت می‌گیرد. دولت موظف است اعتبارات تملک اراضی زراعی و مورد نسق زارعین را در بودجه سالانه مرزبانی منظور نماید."

۲-۶-۱- نظرات استدلالی

۲-۶-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) این ماده اجرای طرحهای کلان عمرانی، کشاورزی یا اقتصادی را مقید به تصویب و موافقت شورای مرز دانسته که صلاحیت دخالت در امور اجرایی قوه مجریه بوده و مغایر با اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد. {کعبی ۱۸}

ب) وظایفی که در ماده ۵ برای شورای مرز و تأمین استان در نظر گرفته شده است در حوزه صلاحیت شورای عالی امنیت ملی می‌باشد این ماده مبنی بر ماده ۳ دارای اشکال بوده و در تغایر با اصل ۱۷۶ قانون اساسی می‌باشد. {علیزاده ۱۷}

ج) تصویب اجرای طرحها نیز از وظایف اجرایی بوده و در صلاحیت شورای مرز و تأمین استان نیست و مغایر با اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد {شاهرودی ۱۸ و ۲۰}

۲-۶-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

الف) منظور از ماده ۵ آن است که دستگاه‌های ذی‌ربط (مانند وزارت کشاورزی، وزارت اقتصاد و دارایی و...) برای اجرای یک طرح کلان عمرانی، کشاورزی یا اقتصادی موافقت شورای مرز و تامین استان را جلب نمایند اما مجری طرح همان دستگاه ذی‌ربط اصلی می‌باشد که این امر دخالت در امور اجرایی نیست. {یزدی ص ۱۶}

ب) موافقت شورای مرز و تامین استان برای اجرای طرح‌های عمرانی و کشاورزی، در واقع نوعی نظر مشورتی و تخصصی بوده و ناظر بر نظارت استصوابی آن شورا می‌باشد. چنین موافقتی از امور اجرایی محسوب نمی‌شود. {کعبی ۱۶ اسماعیلی ۱۷}

ج) منظور از موافقت، موافقت با اجرای طرح است یعنی شورای مرز و تامین استان با توجه به وظایف و اختیارات، نظر خود را در ارتباط با اجرای طرح بیان دارند نه اینکه خود یک طرح اجرایی را مستقلاً به تصویب برسانند و یا اینکه اجرا کنند. {مومن ۱۹}

۲-۶-۲- نظر شورای نگهبان

ماده ۵ مبنی بر اشکال ماده ۳ ایراد دارد.

۲-۷- تبصره ماده ۵ (قانون اساسی: ۷۵م)

"تبصره- هرگونه دخل و تصرف در اراضی و املاک مردم ساکن روستاهای مرزی با رعایت قانون و احقاق حقوق مالکیت آنها صورت می‌گیرد. دولت موظف است اعتبارات تملک اراضی زراعی و مورد نسق زارعین را در بودجه سالانه مرزبانی منظور نماید."

۲-۷-۱- نظرات استدلالی

۲-۷-۱-۱- دیدگاه مغایرت

از آنجا که این ماده دارای بار مالی و اعتباری بوده و طریقه جبران کاهش و درآمد و یا تامین هزینه جدید در آن معلوم نشده است مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی می‌باشد.

۲-۷-۲- نظر شورای نگهبان

تبصره ماده (۵) از این جهت که به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن تأمین نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۸- ماده ۶ (قانون اساسی: ۱۷۶م)

"ماده ۶- مصوبات شورای مرز برای کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط لازم‌الاجراء است"

۲-۸-۱- نظرات استدلالی

۲-۸-۱-۱- دیدگاه مغایرت

عبارت «مصوبات شورای مرز» در ماده مذکور ناظر بر صلاحیت تقنین و قانونگذاری برای شورای مرز می‌باشد که مبنی بر اشکال ماده (۳) یعنی مغایرت با اصل ۱۷۶ قانون اساسی ایراد دارد.

۲-۸-۲- نظر شورای نگهبان

این ماده مبنی بر ماده ۳ دارای اشکال می‌باشد.

۲-۹-۷ ماده ۷ (قانون اساسی: ۷۵ عدم مغایرت)

"ماده ۷- مسئولیت مرزبانی بر عهده ناجا است و در قالب فرماندهی مرزبانی اجراء می‌شود.

تبصره - مرزبانان ضابط قوه قضائیه محسوب می‌شوند."

۲-۹-۱-۱ نظرات استدلالی

۲-۹-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) ایجاد فرماندهی مرزبانی ساختاری جدید و دارای هزینه و بار مالی است و از آنجا که نحوه تامین اعتبارات آن مشخص نشده است با اصل ۷۵ مغایرت دارد. قابل توجه است که ماده ۸ این طرح نیز که ساختار «فرماندهی مرزبانی ناجا» را از شمول قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۶ خارج می‌نماید بر جدید بودن این نهاد تاکید می‌کند. {الهام ۲۰ و ۲۱}

۲-۹-۱-۲ دیدگاه عدم مغایرت

تشکیلات «فرماندهی مرزبانی ناجا» هم اکنون در ناجا وجود دارد و ساختار جدیدی نیست که دارای بار مالی و هزینه باشد. {امیری ۲۱ رضوانی ۲۱}

۲-۹-۲-۲ نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این ماده را مغایر با شرع و قانون اساسی تشخیص نداد.

۲-۱۰-۷ تبصره ماده ۷ (قانون اساسی: ۱۵۶ عدم مغایرت)

"تبصره - مرزبانان ضابط قوه قضائیه محسوب می‌شوند."

۲-۱۰-۱-۱ نظرات استدلالی

۲-۱۰-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) این تبصره مرزبانان را در همه وظایف به عنوان ضابط قوه قضائیه محسوب کرده است در حالی که مرزبان در بسیاری از وظایف مرزبانی (مندرج در این طرح) ضابط محسوب نمی‌شوند بلکه فقط در وظایف مربوط به تخلفات مرزی، جرایم و امور کیفری مربوط به مرز، ضابط قوه قضائیه هستند؛ لذا اطلاق تبصره به اینکه مرزبان در همه وظایف ضابط قوه قضائیه می‌باشد خلاف اصل ۱۵۶ قانون اساسی است {الهام ۲۱ و ۲۲}

۲-۱۰-۱-۲ دیدگاه عدم مغایرت

الف) منظور تبصره مذکور آن است، که مرزبانان در حدود وظایف خود و امور کیفری مربوط به مرزبانی (مانند جرایم مرزی) دارای اختیارات ضابطی بوده و زیر نظر دادستان انجام وظیفه می‌کنند. {علیزاده و اسماعیلی ۲۲}

۲-۱۰-۲-۲ نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این ماده را مغایر با شرع و قانون اساسی تشخیص نداد.

۲-۱۱-۹ ماده ۹ (ابهام)

"ماده ۹- وظایف و اختیارات فرماندهی مرزبانی عبارت است از:

۱- اعمال حاکمیت، تأمین نظم و امنیت و کنترل و مراقبتهای انتظامی در محدوده منطقه مرزی برابر ضوابط.

۲- دیده‌بانی مستقیم و مقابله با تجاوز محدود نظامی، ایجاد پرده پوشش، ممانعت از عملیات دشمن و تأخیر در آن تا رسیدن نیروهای نظامی خودی و همکاری با آنان در راستای دفاع از مرزهای جمهوری اسلامی ایران در مواقع لزوم.

.....
"....."

۲-۱۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱۱-۱-۱- دیدگاه ابهام

از آنجا که دامنه معنای اعمال حاکمیت در این ماده وسیع بوده و شامل اعمال امور حاکمیتی و حوزه اجرا، تقنین و قضا می‌شود عبارت «اعمال حاکمیت» دارای ابهام می‌باشد. بنابراین اینکه آیا این اعمال حاکمیت به معنای دخالت در ضوابط دیگر نهادها نیز می‌باشد یا خیر؟ معلوم نیست. {علیزاده اسماعیلی امیری ۲۳}

۲-۱۱-۱-۲- دیدگاه عدم ابهام

بند ۱ ماده ۹ اشعار می‌دارد: «اعمال حاکمیت برابر ضوابط» و معنای ضوابط نیز یعنی مقررات و قوانین، بنابراین چنین اعمال حاکمیتی مطابق با قوانین است که حدود و دامنه آن را مشخص می‌کنند لذا عبارت «اعمال حاکمیت» ابهامی ندارد. (یزدی ص ۲۳)

۲-۱۱-۲- نظر شورای نگهبان

عبارت "اعمال حاکمیت" در ماده ۹ ابهام دارد پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۲-۱۲- تبصره بند (۲) ماده ۹ - (قانون اساسی: ۱۱۰ عدم مغایرت)

"تبصره- سیاستها و دستورالعمل نحوه همکاری ناجا با نیروهای نظامی در زمان صلح، جنگ و بحران توسط ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ می‌شود."

۲-۱۲-۱- نظرات استدلالی

۲-۱۲-۱-۱- دیدگاه مغایرت

مفاد تبصره بند (۲) ماده ۹ یعنی ابلاغ «سیاستها و دستورالعمل نحوه همکاری ناجا با نیروهای نظامی در زمان صلح، جنگ و بحران»، ورود در حوزه اختیارات رهبری است و این سیاستها باید به تصویب مقام رهبری برسد (امیری ۲۳)

۲-۱۲-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

ستادکل در واقع همان نماینده رهبری است. سیاستها و دستورالعملها توسط خود ستاد کل تعیین و از سوی مقام رهبری تایید و ابلاغ می‌شود و این امر سیاستگذاری توسط ستادکل محسوب نمی‌شود. (الهام اسماعیلی ص ۲۴)

۲-۱۲-۲- نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این ماده را مغایر با شرع و قانون اساسی تشخیص نداد.

۱۳-۲- تبصره بند (۳) ماده ۹- (قانون اساسی: ۶۰، ۱۷۶) (۱۷۶م)

"تبصره- نحوه جمع‌آوری، انعکاس اخبار و اطلاعات و نوع تعاملات فی‌مابین وزارت اطلاعات و فرماندهی مرزبانی تابع دستورالعملی است که توسط دستگاههای فوق‌الذکر تهیه و به تصویب شورای مرز می‌رسد."

۱-۱۳-۲- نظرات استدلالی

۱-۱-۱۳-۲- دیدگاه مغایرت

از یک سو وظیفه جمع‌آوری اخبار و اطلاعات موضوع تبصره بند ۳ ماده ۹ ناظر بر امور اجرایی است و از سوی دیگر جمع‌آوری اطلاعات، انعکاس و تصویب دستورالعمل‌ها دخالت در امور نظامی و انتظامی بوده و در حوزه اختیارات شورای مرز نیست؛ لذا مفاد تبصره مذکور مغایر با اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد. (مدرسی یزدی ص ۲۴)

۲-۱-۱۳-۲- دیدگاه عدم مغایرت

نحوه جمع‌آوری از شئون اجرایی محسوب نمی‌شود (علیزاده ۲۴)

۲-۱۳-۲- نظر شورای نگهبان

تبصره بند ۳ ماده ۹ مبنی بر اشکال ماده ۳ ایراد دارد

۱۴-۲- بند ۵ ماده ۹- (ابهام) (عدم ابهام)

"۵- اجراء کامل قوانین و مقررات مرتبط با امور مرزی زمینی و دریایی و قراردادهای و مقاله‌نامه‌های مرزی و سایر تعهدات و معاهدات بین‌المللی مرتبط با مرزها و مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران."

۱-۱۴-۲- نظرات استدلالی

۱-۱-۱۴-۲- دیدگاه ابهام

الف) اداره بخشی از مرزها در حدود اختیارات برخی از نهادها، همچون ارتش، سپاه، وزارت کشور، وزارت امور خارجه و ... می‌باشد. اطلاق عبارت «مرتبط با مرزها» در بند ۵ ماده ۹ که شامل کلیه مرزها می‌باشد ورود به وظایف نهادهای مذکور می‌باشد. (امیری علیزاده ۲۶ و ۲۷)

ب) از آن جهت که در بند ۵ ماده ۹ مشخص نیست شورای مرز در حدود اختیارات و وظایفش مجری کامل قوانین و مقررات است و یا اینکه به طور مطلق اعمال وظیفه می‌نماید، ابهام دارد. (علیزاده ۲۶)

۲-۱-۱۴-۲- دیدگاه عدم ابهام

الف) مجلس شورای اسلامی اختیارات و وظایف وزارتخانه‌ها و سایر نهادها (مانند وظیفه اداره مرز) را تعیین می‌کند و هم او که اداره بخشی از مرز را در اختیار برخی نهادها قرار داده است؛ می‌تواند به موجب مصوبه و قانون دیگری (طرح تقویت مرزبانی) اداره مرز را به شورای مرز بدهد و این ایرادی ندارد. (اسماعیلی ۲۷)

ب) عبارت «مرتبط با امور مرزی» در بند ۵ ماده ۹ بر این نکته تاکید می‌کند که حدود اختیارات و وظایف شورای مرز باید مطابق با رعایت و اجرای کامل قوانین و مقررات مرتبط از جمله مقررات مربوط به اداره مرز توسط سایر نهادها باشد. (یزدی

(۲۷)

۲-۱۴-۲- نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این بند را مبهم تشخیص نداد

۲-۱۵- بند ۶ ماده ۹ (ابهام) (عدم ابهام)

"۶- استیفاء حقوق دولت و اتباع مرزنشین در مرزها و مناطق دریایی تا حد خارجی منطقه انحصاری اقتصادی.".

۲-۱۵-۱- نظرات استدلالی

۲-۱۵-۱- دیدگاه ابهام

عبارت «استیفاء حقوق» در بند مذکور از این جهت که حدود این حقوق مشخص نیست دارای ابهام می‌باشد (علیزاده هاشمی شاهرودی)

۲-۱۵-۲- نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این بند را مبهم تشخیص نداد.

۲-۱۶- بند ۷ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۵۶: عدم مغایرت)

۲-۱۶-۱- نظرات استدلالی

۲-۱۶-۱- دیدگاه مغایرت

رسیدگی به اختلافات و ارجاع اختلاف از سوی شورای مرز، امری قضایی بوده و ورود به امور مربوط به دستگاه قضایی می‌باشد و این در حالی است که حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در این موارد مطابق اصل ۱۵۶ قانون اساسی برعهده قوه قضاییه می‌باشد. (هاشمی شاهرودی و علیزاده ۲۹)

۲-۱۶-۱- دیدگاه عدم مغایرت

الف) همانطور که در بند مذکور نیز اشاره شده است حل و فصل اختلافات برحسب قوانین و مقررات (قراردادها، مقاوله‌نامه‌ها و...) صورت می‌پذیرد یعنی انجام این وظیفه در حدود اختیارات و مطابق قانون می‌باشد؛ علاوه بر اینکه در این ماده نیز اشاره شده است که در مواردی که قانون این اجازه را نداده باشد امر را به مراجع صالح مثلا دادگستری ارجاع خواهند داد. که این امر دخالت در امور قضاء محسوب نمی‌شود. (یزدی ص ۲۹)

ب) اصل ۱۵۶ راجع به دعاوی است و نه حل و فصل اختلافات. دعوی امری است که منوط به اقامه شکایت و یا دادخواست و انجام تشریفات خاص خود می‌باشد در حالیکه منظور از اختلاف، رفع مشکلات و موانعی است که نیازمند چنین تشریفات نیست و گرنه همانطور که در این بند اشاره شده است در صورتی که امر راجع به دعوی باشد به مراجع صالح ارجاع خواهد شد. (اسماعیلی ص ۲۹)

۲-۱۶-۲- نظر شورای نگهبان

شورای نگهبان این بند را مغایر با قانون اساسی تشخیص نداد.

۸- مقابله با کلیه تخلفات و جرائم مرزی از قبیل تجاوز مرزی اتباع بیگانه، افراد مسلح و اشرار و عبور غیرمجاز مرزی برابر قوانین و مقررات و مصوبات شورای مرز.

۱۷-۲-۱- نظرات استدلالی

۱۷-۲-۱-۱- دیدگاه مغایرت

عبارت «مصوبات شورای مرز» در بند مذکور ناظر بر صلاحیت تقنین و قانونگذاری برای شورای مرز می باشد که مبنی بر اشکال ماده (۳) یعنی مغایرت با اصل ۱۷۶ قانون اساسی ایراد دارد.

۱۷-۲-۲- نظر شورای نگهبان

این بند مبنی بر ماده ۳ ایراد دارد.

۱۲- جلوگیری از تملک اتباع و مهاجران خارجی و داخلی در حریم مرزی.

۱۸-۲-۱- نظرات استدلالی

۱۸-۲-۱-۱- دیدگاه ابهام

الف) تعیین محدوده حریم مرزی در بند ۱۲ در قوانین و مقررات تعیین نشده است. بنابراین واگذاری اختیار تشخیص و تعیین حریم مرزی به شورای مرز که امری حکومتی و متعلق به دولت می باشد می تواند موجبات تضییع حقوق افراد به ویژه حقوق مالکانه ساکنان مرزی را فراهم آورد. از سوی دیگر تعیین حریم مرز لزوماً به معنای تملک دولت و نادیده گرفتن مالکیت افراد نمی باشد که دولت بتواند به طور مطلق از تملک افراد جلوگیری نماید. لذا عبارت « جلوگیری از تملک اتباع » از آن جهت که چگونگی منع و حدود مالکیت دولت و افراد و تکالیف مرتبط دیگر را مشخص نکرده است دارای ابهام می باشد (الهام علیزاده ۳۱ و ۳۲)

ب) مطابق ماده ۱۴۰ قانون مدنی اسباب تملک عبارت اند از احیاء موات و حیازات مباحات، ارث، اخذ شفعه و عقود و معاملات. تملک موضوع بند ۱۲ اطلاق داشته و اینکه منظور از تملک کدام یک از اسباب تملک می باشد را مشخص نکرده است و از این جهت نیز دارای ابهام می باشد (علیزاده ۳۲)

۱۸-۲-۱-۲- دیدگاه مغایرت

در تعیین حریم مرز ممکن است املاک و مساکن افراد در حوزه حریم واقع شوند؛ لذا تصرف چنین املاکی از سوی دولت و جلوگیری از نقل و انتقال آنان بدون رعایت قوانین و ضوابط و پرداخت قیمت آنان علاوه بر اینکه خلاف شرع می باشد با مفاد اصل ۴۷ قانون اساسی که مالکیت اشخاص را محترم می شمارد در تضاد است. (علیزاده ۳۲)

۱۸-۲-۱-۳- دیدگاه عدم مغایرت

منطقه حریم مرزی که دولت آن را تحت نظر داشته و از لحاظ امنیتی آن را اداره می نماید متعلق به دولت و در اختیار اوست لذا جلوگیری از تصرف و ورود دیگران به این حریم حق طبیعی دولت می باشد. (یزدی ۲۹)

۲-۱۸-۲- نظر شورای نگهبان

اطلاق جلوگیری از تملک اتباع و ... در بند (۱۲) ماده (۹)، مغایر اصل ۴۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۱۹-۱۹- بند ۱۳ ماده ۹- (قانون اساسی: ۱۷۶م)

"۱۳- تحویل اتباع کشور همجوار که به عللی اقامت آنان در ایران غیرمجاز تلقی شده باشد به مأمورین مرزی طرف مقابل و همچنین تحویل گرفتن اتباع ایرانی که به مناسبتی اقامت آنها در کشور مقابل ممنوع بوده و از آن کشور اخراج می‌شوند برابر مقررات و مصوبات شورای مرز."

۲-۱۹-۱- نظرات استدلالی

۲-۱۹-۱-۱- دیدگاه مغایرت

عبارت «مصوبات شورای مرز» در بند مذکور ناظر بر صلاحیت تقنین و قانونگذاری برای شورای مرز می‌باشد که مبنیاً بر اشکال ماده (۳) یعنی مغایرت با اصل ۱۷۶ قانون اساسی ایراد دارد.

۲-۱۹-۲- نظر شورای نگهبان

بند ۱۳ ماده ۹ مبنیاً بر اشکال ماده ۳ اشکال دارد.

۲-۲۰-۲۱- بند ۲۱ ماده ۹- (قانون اساسی: ۱۷۶م)

"۲۱- توقیف مجرمان یا متهمان فراری کشور همسایه و همچنین خودروها و شناورها و سایر ادوات و ابزارآلات همراه ایشان در منطقه مرزی زمینی یا دریایی جمهوری اسلامی ایران و استرداد آنها طبق قراردادها و مقاله‌نامه‌های مرزی بین دو دولت و در صورت نبودن مقررات اخیرالذکر انجام امر برابر قوانین و مقررات مربوط و مصوبات شورای مرز."

۲-۲۰-۱- نظرات استدلالی

۲-۲۰-۱-۱- دیدگاه مغایرت

الف) استرداد مجرمین دارای تشریفات و قوانین خاص خود و تحت نظر و اعمال قوه قضاییه و دولت صورت می‌پذیرد بنابراین شورای مرز صلاحیتی در استرداد مجرمین ندارد. (الهام هاشمی شاهرودی ص ۳۵)

ب) ماده مذکور با ذکر عبارت «مصوبات شورای مرز» برای شورای مرز شان قانونگذاری و تصویب قانون قایل شده است لذا این بند مبنیاً بر اشکال ماده (۳) دارای اشکال است. (مدرسی یزدی ۳۵)

۲-۲۰-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

ب) مطابق بند ۲۱ ماده ۹ استرداد مجرمین طبق قراردادهای دولت و مطابق با قوانین و مقررات صورت می‌پذیرد که این امر به معنای رعایت قوانین و مفاد قراردادهای استرداد مجرمین حتی قوانین مربوط به قوه قضاییه نیز می‌باشد. (یزدی علیزاده ۳۷)

۲-۲۰-۲- نظر شورای نگهبان

بند (۲۱) ماده (۹) مبنیاً بر اشکال ماده (۳) ایراد دارد.

۲-۲۱- بند ۲۴ ماده ۹ (قانون اساسی: ۱۵م)

"۲۴- انجام فعالیتهای مهندسی و عمرانی و احداث تأسیسات موردنیاز و سایر اقدامات فیزیکی، الکترونیکی و اپتیکی برای کنترل مرزها در مناطق مرزی زمینی و دریایی به استثناء مبادی ورودی و خروجی رسمی کشور."

۲-۲۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۲۱-۱-۱- دیدگاه مغایرت

استفاده از واژه بیگانه غیرفارسی «اپتیک» در بند ۲۴ مغایر با مفاد اصل پانزدهم قانون اساسی است که مقرر می‌دارد اسناد و مکاتبات و متون رسمی از جمله قوانین باید با زبان و خط فارسی باشد.

۲-۲۱-۲- نظر شورای نگهبان

کلمه «اپتیکی» در بند (۲۴) ماده (۹)، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۲۲- بند (۲۶) و (۲۷) ماده ۹ (قانون اساسی : ۱۷۶م)

۲-۲۲-۱- نظرات استدلالی

۲-۲۲-۱-۱- دیدگاه مغایرت

عبارت «مصوبات شورای مرز» در بندهای مذکور ناظر بر صلاحیت تقنین و قانونگذاری برای شورای مرز می‌باشد که مبنی بر اشکال ماده (۳) یعنی مغایرت با اصل ۱۷۶ قانون اساسی ایراد دارند.

۲-۲۲-۲- نظر شورای نگهبان

بندهای (۲۶) و (۲۷) ماده ۹ مبنیاً بر اشکال ماده (۳) ایراد دارند.

۲-۲۳- مواد ۲۰ و ۲۳ (قانون اساسی: ۱۷۶م)

۲-۲۳-۱- نظرات استدلالی

۲-۲۳-۱-۱- دیدگاه مغایرت

صلاحیت تصویب آیین نامه‌ها توسط هیات وزیران و همچنین تأیید آیین نامه‌ها از شوون قانونگذاری می‌باشد که تفویض آن به شورای مرز مغایر با اصل ۱۷۶ قانون اساسی می‌باشد.

۲-۲۳-۲- نظر شورای نگهبان

مواد ۲۰ و ۲۳ مبنیاً بر اشکال ماده (۳) ایراد دارند.